

IN ONGENADE

van j.m. coetzee regie luk perceval

toneelgroepamsterdam

rolverdeling op de achterzijde

van j.m. coetzee

regie luk perceval

bewerking josse de pauw

dramaturgie peter van kraaij

scenografie katrin brack

licht mark van denesse

kostuums ilse vandenbussche

IN ONGENADE

assistentie regie casper vandeputte

assistentie scenografie ramón huijbrechts

hoofd techniek & productie götz schwörer

productieleiding angelina kroft

techniek henk bergsma (1e inspicïent), lars elstrodt,

marten de wijs, pieter roodbeen

kostuumatelier farida bouhbouh, wim van vliet (hoofd)

kap & grime david verswijveren

decor uitgevoerd door jozef van der heijden, kloosterboer bv

castingadviezen hans kemna

vertaling afrikaans daniel hugo

fotografie jan versweyveld

grafisch ontwerp joost de haas, jan versweyveld

publiciteit mette raaphorst

druk ssp amsterdam

met dank aan oogappel, elize zorgman, www.macbike.nl

disgrace copyright © j.m.coetzee, 1999

djamilla landbrug, sergio hasselbaink | amsterdam 2011

SYNOPSIS

David Lurie (52) komt als docent in opspraak na een relatie met één van zijn studentes aan de Kaapse Hogeschool. Hij wordt door een tuchtcommissie gehoord, bekent de feiten en wordt ontslagen. Hij besluit zijn dochter Lucy op te zoeken, die op het platteland een boerderij runt. Op een dag worden David en Lucy brutaal overvallen door een groepje zwarten. Zij wordt verkracht, maar doet geen aangifte. Hij begrijpt haar keuze niet en is geschokt wanneer ze een abortus weigert. Terwijl David nog volop in het oude Zuid-Afrika leeft en denkt van zijn rechten en privileges gebruik te kunnen maken, is Lucy een kind van het nieuwe Zuid-Afrika. Zij weet dat ze moet leren omgaan met de harde realiteit van het dagelijkse overleven. Zij is bereid te trouwen met haar zwarte buurman Petrus en een deel van haar land op te geven in ruil voor zijn bescherming. Na zijn rol als academicus laat David nu ook noodgedwongen zijn rol als vader achter zich. Hij leert zichzelf zien zoals hij werkelijk is: niet langer de aantrekkelijke intellectueel die flirt met jonge meisjes maar een oudere man die de zwerfhonden in het dierenasiel liefdevol aan hun einde helpt.

AUTEUR

j.m. coetzee (1940) groeit op in Kaapstad, Zuid-Afrika in een familie die afstamt van Nederlandse immigranten uit de 17e eeuw. Hij wordt opgevoed in het Engels maar spreekt ook Afrikaans, wat zijn vertrouwde met het Nederlands verklaart. Hij studeert wiskunde en Engels aan de Universiteit van Kaapstad en werkt een tijd in London als computerprogrammeur. Na het behalen van zijn diploma Linguïstiek aan de Universiteit van Texas, woont en doceert hij een tiental jaren in de Verenigde Staten. Hij schrijft er zijn eerste boek *Schemerlanden* (1974), waarin hij twee novellen bundelt die stilistisch van elkaar verschillen, maar thematisch overeenkomsten vertonen: de gevolgen van institutioneel geweld op het individu, schuld en schaamte. Thema's die hij ook in zijn latere werk verder zal uitdiepen.

Vanwege zijn betrokkenheid bij het protest tegen de oorlog in Vietnam wordt hem een permanente verblijfsvergunning in de VS onttrokken. Hij besluit terug te keren naar Zuid-Afrika, waar hij voortaan het schrijven van fictie en academische publicaties met zijn lesopdracht aan de Universiteit van Kaapstad combineert. Zijn literaire werk krijgt al snel erkenning tot ver buiten Zuid-Afrika. Hij is de eerste auteur die tweemaal de prestigieuze Booker Prize wint: in 1984 voor *Wereld en wandel van Michael K* en in 1999 voor *In ongenade*. In 2003 ontvangt hij de Nobelprijs voor de Literatuur. De Afrikaanse auteur Nadine Gordimer schrijft: *'Coetzee's inzichten dringen diep in ons wezen door. Wat hij daar vindt, is meer dan de meesten van ons over zichzelf willen weten.'* Zijn romans nodigen de lezer uit om mee te gaan in de morele dilemma's die de personages treft. Vaak zijn het outsiders die ons een weinig verheffende blik gunnen op onze eigen ambiguïteit en ons gebrek aan moed. Coetzee spaart daarbij zichzelf niet, getuige de autobiografische romans *Jongensjaren* (1997), *Portret van een jongeman* (2002) en *Zomertijd* (2009), waarin hij zichzelf portretteert als een angstige jongeman die worstelt met eenzaamheid en seksualiteit. Zijn werk krijgt steeds meer een essayistische inslag en in zijn latere romans wijdt hij zich aan de problematiek van de dierenrechten.

***'Misschien moet ik dat leren
aanvaarden. Om van de grond af
aan te beginnen. Met niets.
Zonder troeven, zonder wapens,
zonder eigendom, zonder
rechten, zonder waardigheid.'***

Lucy

***'Mijn hoofd is een asiel geworden
voor oude gedachten die nergens
anders heen kunnen.'***

David Lurie

REGIE

luk perceval (1957) wordt als acteur opgeleid bij Dora van der Groen aan het Conservatorium in Antwerpen. In 1984 richt hij de Blauwe Maandag Compagnie op, een gezelschap dat onder zijn leiding furore maakt. Met stukken als *De Meeuw*, *Strange Interlude* en vooral *Ten Oorlog* - Tom Lanoyes radicale Shakespeare bewerking - bouwt hij een internationale reputatie op als regisseur. In 1987 richt hij het Toneelhuis in Antwerpen op. In 2000 wordt *Schlachten!*, de Duitse remake van *Ten Oorlog*, door Theater Heute uitgeroepen tot *Inszenierung des Jahres*. Naast zijn werk bij het Toneelhuis regisseert Perceval steeds meer bij de grote stadstheaters in Duitsland. Hij maakt er spraakmakende voorstellingen zoals *Traum im Herbst* bij Münchner Kammerspiele en *Andromache* bij Schaubühne Berlin, waar hij in 2005 huisregisseur wordt. Na enkele succesvolle jaren verruilt hij Berlijn voor Hamburg. Bij het Thalia theater encenseert hij ondermeer twee Shakespeares: *Hamlet* en *Macbeth*. In *ongenade* betekent zijn terugkeer naar het Nederlandse taalgebied.

over in ongenade

Voor Luk Perceval en bewerker Josse de Pauw is *In ongenade* het portret van een man die al zijn zekerheden moet achterlaten in een land dat hij niet meer als het zijne herkent. David Lurie is een gegoede, blanke, hoogopgeleide literatuurwetenschapper die in het Zuid-Afrika onder het apartheidsregime zijn privileges nooit ter discussie heeft gesteld. Een relatie met een studente en de daaropvolgende sanctie, doet hem in een spiraal van gebeurtenissen belanden die hij niet meer onder controle heeft. Zijn bevoorrechte positie moet hij noodgedwongen inruilen voor die van een outsider, een blanke in de door zwarten overgenomen Oostkaap.

In ongenade vertelt over de dunne scheidslijn tussen beschaving en chaos, over de snelheid waarmee de Westerse mens terug kan belanden in een staat van overleven en onzekerheid. Het publiek wordt uitgenodigd om de morele dilemma's te ontrafelen en te voelen hoe complex en diep sommige gevoelens en (voor)oordelen verankerd zijn. *In ongenade* is niet alleen de apologie van een op drift geraakte man maar ook het proces van een zelfgenoegzame maatschappij.

SCENOGRAFIE

katrin brack is één van Duitslands meest gerenommeerde scenografen. In haar jarenlange samenwerking met Luk Perceval vertrekt ze steeds vanuit de reële relatie tussen spelers en publiek. De hoorzitting in het stuk vormt voor haar de basissituatie: David Lurie staat oog in oog met zijn collega's/aanklagers net zoals Gijs Scholten van Aschat zich als acteur blootstelt aan de blik van de toeschouwers en medespelers in de zaal. Centraal in haar idee staat de term *darstellen* (afbeelden, uitbeelden, toneelspelen). De ruimte wordt gemaakt door de acteurs en vijftig zwarte poppen in de achtergrond. Zij zijn in het begin de stille toehoorders maar naarmate David Lurie zijn veilige bestaan verloren ziet gaan, vormen ze een dreigende, 'levende' aanwezigheid waartussen hij zich moet wagen. De poppen gaan een relatie aan met elkaar en met de spelers: er ontstaan beelden, scènes, verwachtingen en herinneringsflarden. Zo wordt het decor een voortdurend wijzigende context en ruimte, waarin de spelers zelf door het gesproken woord beelden en verbanden genereren die bij een eerste blik verborgen blijven.

in ongenade

stadsschouwburg amsterdam (020 624 23 11)
wo 13 t/m za 16 feb, wo 24 t/m zo 28 apr
wijzigingen voorbehouden | www.tga.nl

toneelgroep amsterdam

Toneelgroep Amsterdam is Nederlands grootste repertoiregezelschap en het huisgezelschap van de Stadsschouwburg Amsterdam. Met gemiddeld 350 voorstellingen en 20 producties per seizoen is TA een toonaangevend en innovatief gezelschap van internationale allure dat wordt geleid door Ivo van Hove. Kern is het ensemble van 21 acteurs. Bekende voorstellingen zijn Angels in America, Romeinse tragedies, Het temmen van de feeks, Opening Night en Kinderen van de zon. **TA-2** is het platform voor de ontwikkeling van (regie) talent. **TA-junior** verzorgt educatieprojecten en juniorvoorstellingen voor en door jongeren. **TA-extra** is de verzamelnaam voor alle randprogrammering. **TA-alliantie** werkt samen met mightysociety/Eric de Vroedt, Female Economy/Adelheid Roosen en STD/Thibaud Delpeut.

ensemble

barry atsma, kitty courbois, jacob derwig, hélène devos, roeland fernhout, fred goessens, janni goslinga, marieke heebink, fedja van huêt, marwan chico kenzari, hans keating, hugo koolschijn, chris nietvelt, celia nufaar, frieda pittoors, alwin pulinckx, halina reijn, gijsscholten van aschat, bart slegers, eelco smits, karina smulders

12 | 13

macbeth
van william shakespeare
regie johan simons
aug 12 - feb 13

othello
van william shakespeare
regie ivo van hove
aug - sep 12

husbands
van john cassavetes
regie ivo van hove
coproductie prospero, théâtre national de bretagnes rennes
sep 12, apr 13

romeinse tragedies
van william shakespeare
regie ivo van hove
coproductie holland festival, de munt brussel, kaaitheater brussel, muziektheater transparant, blindman
sep - nov 12

kinderen van de zon
van maxim gorki
regie ivo van hove
productie toneelgroep amsterdam/ntgent
sep 12, feb - mrt 13

la voix humaine
van jean cocteau
regie ivo van hove
okt 12, apr 13

opening night
van john cassavetes
regie ivo van hove
productie toneelgroep amsterdam/ntgent
nov 12, mrt 13

nora première
van henrik ibsen
regie thibaud depleut
nov 12 - feb 13

na de repetitie / persona première
van ingmar bergman
regie ivo van hove
coproductie théâtre de la place (liege), théâtres de la ville de luxembourg, maison des arts de créteil
dec 12 - jun 13

de russen!
van tom lanoye naar tsjechov
coproductie holland festival, international theatre festival dialog-wroclaw
regie ivo van hove
jan 13

angels in america
van tony kushner
regie ivo van hove
feb - mrt 13

al mijn zonen
van arthur miller
regie thibaud delpeut
coproductie toneelschuur producties
mrt - mei 13

de meeuw première
van anton tsjechov
regie thomas ostermeier
jun 13

ta-alliantie

hetty & george
concept/tekst/spel george groot, adelheid roosen
regie titus muizelaar
productie female economy
okt - feb 13

mightysociety10 + mightyfinalremix
concept/tekst/regie eric de vroedt
productie mightysociety
nov 12 - jan 13

stad der blinden
van josé saramago
regie thibaud delpeut
productie std
mei - jun 13

ta-junior & amateurs!

zijn of nie
idee rosa fontein, maartje ghijssen, victor mentink, adelheid roosen
dec 12, feb - mrt 13

angels jr.
naar angels in america
feb - mrt 13

toneelgroep amsterdam
marnixstraat 427 | 1017 pk amsterdam
(020) 795 99 00 | info@tga.nl
[@tgamsterdam](https://www.facebook.com/toneelgroepamsterdam)
[facebook.com/toneelgroepamsterdam](https://www.facebook.com/toneelgroepamsterdam)

SUBSIDIËNTEN

AMSTERDAM PARTNER

PERFORMANCE PARTNER

IN ONGENADE

david lurie

gijs scholten van aschat

lucy

janni goslinga

petrus

felix burleson

bev shaw

chris nietvelt

soraya

djamila landbrug

melanie isaacs

charlie-chan dagelet

vader isaacs

hugo koolschijn

moeder isaacs

celia nufaar

melanies vriend

vanja rukavina

melanies zus

charlie-chan dagelet

commissieleden

janni goslinga

chris nietvelt

celia nufaar

overvallers

sergio hasselbaink

djamila landbrug

petrus' vrouw

djamila landbrug

toneelgroepamsterdam